Economia | ACN | Actualitzat el 17/07/2017 a les 20:33

El Banc Europeu d'Inversions es desentén del projecte Castor

L'organisme respon a l'Observatori del Deute en la Globalització que va finançar el fallit magatzem de gas per l'opinió favorable de la Comissió i el govern espanyol

Imatge d'arxiu de la construcció de la plataforma marina del magatzem de gas Castor. | ACS (Europa Press)

El Banc Europeu d'Inversions (BEI) es desentén de les conseqüències ambientals, socials i econòmiques que va produir el fiasco del projecte Castor. En una carta de resposta a la convocatòria que li va fer arribar l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG), com a acusat en el judici popular al magatzem de gas submarí, l'organisme comunitari assegura que arran la decisió del govern espanyol de "suspendre l'operació" l'any 2014, el BEI "ja no està involucrat en aquest projecte". Durant el judici popular, que va tindre lloc el passat 17 de juny, l'organisme financer va ser considerat culpable, conjuntament amb l'exconcessionària Escal UGS i el govern espanyol, com a responsables del fracàs d'un projecte que pot arribar a suposar una factura de més de 3.280 milions d'euros en 30 anys.

El judici popular del passat 17 de juny va servir per posar sobre la taula, entre d'altres, la implicació del BEI com a "responsable directe" de finançar amb fons públics un projecte que, segons recorda l'ODG, tenia "un caràcter fonamentalment especulatiu" i es va materialitzar "sense respectar la seva pròpia normativa interna", sense avaluar prèviament les conseqüències ambientals i econòmiques o la mateixa viabilitat del projecte. Els responsables de l'organització comunitària, com d'Escal UGS i el govern espanyol, van ser convidats a comparèixer però no ho van acudir. De moment, únicament, l'organisme europeu, però, ha respost la carta de l'ODG, amb data d'este 14 de juliol, gairebé un mes després dels fets.

En la missiva remarca que el projecte Castor, la primera gran infraestructura que es finançava per esta via a Europa, disposava de "l'opinió favorable de la Comissió Europea i el govern espanyol",

com a principals motius per procedir al seu finançament. En este sentit, a més, subratlla que les condicions normatives estaven delimitades pel decret de concessió aprovat pel llavors govern socialista el maig de 2008 així com per la classificació amb la més alta prioritat -categoria A-urgent- que li va conferir el llavors ministre d'Indústria, José Montilla. També, afegix, va ser declarat amb la prioritat "TEN-E" com a "projecte d'Interès Europeu" per part de les autoritats comunitàries.

500 milions d'euros públics

La història va arrencar, però, força abans. L'any 2013, just en el moment d'iniciar les primeres proves d'injecció, l'empresa promotora, majoritàriament en mans de Florentino Pérez, va poder refinançar la construcció del Castor amb unes condicions i interessos molt més favorables, gràcies als 1.440 milions d'euros de l'emissió d'eurobons aprovada pel BEI.

De fet, tot i que inicialment ja disposava d'un crèdit sindicat de 1.285 milions d'euros, aportat per dinou bancs i a un interès anual del 9,2%, l'entitat financera comunitària, amb l'exministra socialista Magadalena Álvarez com a vicepresidenta, va aprovar el primer *project bond* perquè Escal UGS refinancés la inversió a un interès del 5,76, per cert. A través d'una empresa ad hoc creada a Luxemburg, es van vendre els bons a fons d'inversió i fons sobirans d'arreu del món i, fins i tot, el BEI va adquirir directament un paquet de 300 milions i va habilitar una línia de liquiditat de 200 milions addicionals per garantir l'operació.

El problema va arribar quan, després d'haver generat més d'un miler de terratrèmols i amb les operacions paralitzades preventivament, l'empresa exconcessionària va formalitzar la renúncia a la concessió. El 3 d'octubre de 2014 el govern espanyol va autoritzar-la emetent un Reial Decret Llei que indemnitzava Escal UGS amb 1.350 milions d'euros -als quals se n'havien d'afegir 110 que havia cobrat provisionalment fins 2012- per poder retornar als bonistes els diners prestats. El BEI, de fet, havia inclòs una clàusula en el contracte segons la qual, si el magatzem de gas submarí no entrava en funcionament abans del 30 de novembre de 2014, se li havia de retornar l'import total de la inversió. Amb la norma aprovada, i gràcies a l'operació de crèdit subscrita per Enagás a compte dels ingressos pels peatges fixos en la factura del gas al llarg de 30 anys, els inversors van rebre els seus diners de forma efectiva en menys d'un mes, un temps rècord, i el govern espanyol va esquivar possibles retrets i problemes en futures línies de finançament.

Malgrat els arguments evasius, l'actuació del BEI en el projecte Castor ja va ser objecte de reprovació per part del Parlament Europeu el passat 2015. L'informe anual sobre la seva activitat, que recollia crítiques contundents a l'actuació de l'entitat, va ser finalment ratificat pel ple de l'Eurocambra, tot instant la Comissió a prendre actuacions per evitar que la indemnització pagada recaigués sobre la ciutadania. El debat també va servir per deixar en evidència que la decisió sobre el finançament es va prendre sense haver avaluat els riscos i la viabilitat tècnica del projecte de forma adequada. L'any passat, a més, la Comissió de Peticions del mateix Parlament Europeu va admetre a tràmit una queixa de la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sénia per examinar i estudiar la legalitat de la indemnització del projecte Castor. L'entitat, però, que va portar la seua reclamació a Brussel·les pel finançament del projecte, encara no ha obtingut resposta per part del BEI.